

Kemencesvidék

KÖZERDEKÜ FÜGGETLEN UJSÁG.

(„KIS CZELL és VIDÉKE“.)

Megjelenik minden vasárnap.

(„KIS-CZELL és VIDÉKE“.)

Egy évre . . . . . 8 kor. | Negyedévre . . . 2 kor. — 61
Fél évre . . . . . 4 | Egyes száma ára — 20

Felíró szerkesztő:

Huss Gyula

Szerkesztő és kiadóhivatal:

Kis-Czell, Gyarmath-tér 78. szám. Ide intézendők a lap szer-
lemi és anyagi részét illető minden kérdemény. Névtelen
levelek figyelembe nem vétetnek.

Szerkesztővel érlekezhetni: kedd, szerda és csütörtökön.

Iparosainkról.

— 1904. június 4.

Nagyon szükség-szerű manapság ipar-
osainkról beszélni.

Szükség-szerűvé teszi sanyaru hely-
zetük, mely már őket hangos panaszra
készíti.

S mi a panaszra a válasz?

Egy pár biztató szó, hogy csak sor-
sukat viseljük nyugodtan, egy pár kecség-
tető ígérlet, melynek beváltására nem
igyezkedik senki, de meg nem is hiszi
azt senki.

Nehéz a sorsa a magyar iparosnak
bármelyik oldalról is vizsgáljuk életét.

A gyorsan haladó idő megváltoztatott
mindent.

Szaporodtak igényeink, izlésünk fino-
modott, jót és szépet kívánunk s evvel
kapcsolatosan az iparosnak, hogy igénye-
inket kielégíteni képes lehessen, nehéz
és hosszas előképzettségre van szüksége,
melynek bevégezése után terhes munka,
— csekély béért — várakozik reája.

Ez még nem volna baj, mert a ma-
gyar iparos, úgy érz, mint kézügyesség,
valamint munkabírási tekintetében kiállja
a versenyt a külföld bármelyik iparosával,
annál is inkább, mert nagy többségét
higgadt, komoly élet, józan felfogás s e
mellett végtelen türelem jellemzi.

Nem riad vissza a legsúlyosabb mun-
kától sem. Éjet-nappalá téve dolgozik,
munkájába legjobb tudását, igyekezetét

önti bele s e mellett példátlan hazaszere-
tettel teljesíti honfiai kötelezettségeit.

Jeles tulajdonságok összessége jel-
lemzi a magyar iparost. derekasan állja
meg helyét, mint honpolgár s nem igen
adja magát egykönnyen hamis eszmék
szolgálatába.

Honnan van az mégis, hogy boldo-
gulni nem tud saját házájában s szájának
minduntalan panaszra kell nyílnia? Mi
ennek az oka?

Iparosaink panaszai két pontban egye-
síthetők: 1. hogy az iparosnak minálunk
még nincs meg az a tisztelete, melyet az
megérdemel; 2. hogy nem tud elég pro-
duktív lenni a tekintetben, hogy az iparos
megélhetését biztosíthassa.

Ha vizsgáljuk a két panasz alapos-
ságát, mindkettőt teljesen indokoltnak
találjuk.

Az iparos a munka embere s orszá-
gunk társadalma még mindig a letűnt kor-
hu, tartalom nélküli családi tradíciók
tönkjenezésének hódolva egyedüli tiszt-
ságes foglalkozásnak a szellemi munkát
tekinti s evvel szemben a testi munkának
nem adja meg azt a tiszteletet és bec-
sülést, melyet az kiérdemel. Már pedig az
utóbbi mindenestre egyenlő jogosultság-
gal bír a másik mellett még ha hozzá
vesszük, hogy a testi munka eredményé-
nek létrehozatalában előzetes képzettség
árán szerzett szellemi készségből eredő
szellemi munka is közreműködik.

Az emberiséget mindig újabb eszmék
mozgatták, eszmék segítették fejlődésében.

Az állandó lakhely, a családalapítás
eszméje hullámszóba hozta az egész em-
beriséget, nagy harcok árán elhelyez-
kednek a nemzetek; a közös vérségi
kapocsból származott egytűvé tartozás
eszméjéből fakadt államalkotási vágy
megteremti a középkor despotikus álla-
mait, ezeknek új alakot ad a szabadság,
egyenlőség és testvériség eszméje által
szeretett független nemzeti államalkotási
törekvés, melynek áldásait most élvezzük.
A jelennek mozgató ereje s a jövőben
alakító hatással bíró eszme: a munka
jogának elismerése.

A nagy mértékben felszaporodott em-
beri szükségletek, az emberiség fejlődése,
a technikai vívmányok az iparosostály
fejlődését vonták maguk után.

A szellemi képességgel párosult testi
munka nyomul előtérbe s kér magának
egyenlő jogot a szellemi mellett.

Ezen eszmének letéteményesse az
iparosostály.

A tisztességes testi munkában eltöl-
tött nap mind'gy ér annyit, mennyit egy
szellemi munkában eltöltött, mert mindkettő
az emberiség közös érdekét szolgálja s
akkor miért kell az egyiket inkább tisz-
telní, mint a másikat?

Minden ember csak annyit ér, mennyit
munkája által embertársainak használ,
nem többet, nem kevesebbet, már pedig

ezel késik meg hogy a szabályozót előbbre kell
tolni. S amíg én kétszáz évesében táncot jár-
tam körüötte, úgy rimankodtam, hogy hagyja
békén óramat, a nyomoru ad az kegyetlenséggel
el is követte már a szörnyűséget.

Az óram erre vagtatásnak indult. Napról
napról fokozódott a sebessége. Még azon a hé-
ten dühös láz tört ki rajta és ütöere százötvenet
vert árnyékban. Két hónap multával maga mögött
hagyta a város minden óráját s a kalendáriumot
teljes tizenhárom nappal előtte meg. — Messze
t járt novemberben, havat is szimatolt már,

akkor. A házbér, meg a száma frizetési határ-
ideje olyan veszett gyorsan érte egymást, hogy
belepusztultam a dolgba. Elvittem az óráshoz,
nogy igazítsa meg. Azt kérdezte első szóra, volt-e
már javítva?

— Nem — feleltem — nem volt még rá
szükség. Erre gorosz sóvár láng gyult ki a szem-
emben, holmi kockakvető poharat szorított a
szemémre, belénezeit a kerékműbe, aztán így
szólt: — Szabályoznom kell az órárt, egy kis
tisztogatás is ráférne, no meg olajat is régen
láthatott már. Jövő hétre meglesz.

Hogy kitisztították megolajozták, szabályoz-
ták, egyre assabb lett az óram járása. A vonat-
ról rendesen leköttem, a munkámmal sohasem
késztültem el rendes időre s az ebédre mindig
későn értem haza: olyan lassan döcögött, hogy
négy nap mult el azalatt, míg hármat mutatott

és mi több, kutyába sem vette a tilakozásomat,
lassan-ssan a tegnapi, a tegnapielőttbe, majd
a mult hétre kerültem vissza, hova-tovább pedig
arra ébredtem, hogy két héttel maradtam el az
emberiségétől. Pajtási érzés ébredt bennem a mu-
zeumbeli múmiák iránt s nagy kedvem támadt
arra, hogy üzenetet váltsak velük. Megint órá-
hoz fordultam. A szízkő aprajára szétszedte az
órárt s kijelentette aztán, hogy a hengere meg-
dagadt. Három nap mután elkészül vele.

Hát erre átlagosan jól járt az óra — Már
tudniillik félnapig olyan örült rohanásnak indult,
prűszkolt-ésdabog-
gott, hogy az óra...
zajtól; a nap másik felében aztán olyan lassu
szuszogással forgott a kerekke, hogy a fall órák;
mind beértek.

Ilyenformán huszonegy óra mulva jó kondíci-
óban robogott a végső állomásra. Átlag oly hü-
ségesen végezte dolgát, hogy senkime hánytör-
gathatott fel neki semmit. De mivel átlagszerű
kötelességtudását komolyan számba nem vehet-
tem, hát elvittem megint valamelyik óráshoz. Az
az ember úgy gondolta, hogy az óram tengelye
törtött el. Erre én azon való örömmel fejeztem
ki, hogy súlyosabb baja nem esett. Az igazat
megvallva, ugyan fogalmam sem volt arról, hogy
mi lehet az a tengely, de hát nem akartam, hogy
az az idegen olyan tudatlannak nézzen. Szóval
új tengelyt rakott a régi helyébe. Az ám, csak
hogy ami a réven megkerült, a vámon veszett oda.

Az óra zsebóráim.

Vadonat új zsebóráim vagy másfel eszton-
deje ketyegett már mellényem zsebében, még
pedig olyan hűségesen, hogy egy percczel is
dehogy késétt vagy sietett volna az egész idő
alatt. Szerkesztésében soha egy kerék sem hibbant

kedves-jóság-csalhatlan mérője az időnek s
szent volt a meggyőződés, hogy szerkesztését
és vását meg se tudná bontani semmi. Egyszer
azonban megcsut, hogy elcsúsztam...
Gonosz sejtés szállott meg; úgy éreztem, hogy
szerencsétlenségnek a hirádoja az eset. Lassan
lassan azonban meg jött a jókedv és csak úgy
találomra löktem egyet az óram mutatójára, vigye
az órdög a babonas sejtelmeket! Másnap belér-
tem vele a legelső utbaes órásholiba; a garda
egyszeribe kikapta kezemből s mohóu nézegette
jóbról-balról.

— Késik négy percczel, feljebb kell tolni
a szabályozót.

Kézzel-lábbal kapkodtam, hogy megaka-
dályozzam valahogyan s elmagyaráztam, hogy az
óram kitűnően jár. Hiába volt minden! Mert az
órák csak azt hajogatta, hogy az óra négy perc-

az egyéni érték adhat egy embernek tisztelget.

Daczára iparosaink képzettségének iparunk még mindig stagnál s európai fogalmak szerint magyar iparról szó sem lehet s nem főképp oly módon, hogy a magyar ipar produktív legyen.

Ennek oka pedig számtalan, de legfőképp az, hogy míg egyfelől hazánk nyitva van nyugat iparának, másfelől a hazai iparvállalatok, melyek kenyeret adnának, a nagy tőkék, a befolyásos emberek kezeiben vannak.

Áldástalan közjogi helyzetünkben ki folyóan az idegen ipartermék saját hazájának piacán szorítja le a magyar iparost s ez kénytelen hátrálni előtte, mert nincs eszköze, fegyvere, mely őt megvédi nyugat iparának tulkapásaival szemben, s szomorodott szívvel kell néznie, mint vándorot ki külföldre a pénz, melyet ő becsületos munkájával épp úgy kiérdemelt.

S míg egyfelől a külföldre vándorol a pénz, addig másfelől íthón nem talál munkát a magyar iparos, mert azokat a vállalatokat, melyek rája nézve haszonnal járnának elkaparintják a felettük domináló nagy tőkék urai, a befolyásosok s ők örvendhetnek az ezek által nekik dobott koczknak, melyen hus már alig van.

Csoda-e tehát, ha a magyar iparos panasza fakad; csoda-e hogy látva azt, hogy saját hazájában boldogulni nem tud, panasza nyitja száját?

Csoda-e az, hogy becsületos munkája sikertelenségét látva, gondolkozás nélkül csatlakozik azon mozgalmakhoz, melyek sorsának javítását célozzák, habár helytelen módok által is?

Nem buzdító szavak kellene iparosainknak, hanem tettek.

Ismerjük el a munka jogait, részesítsük az azt megillető tisztelgetben, tegyük lehetővé, hogy a munkája produktív legyen, s akkor nem kell féltelnünk iparosainkat semmiféle veszedelemtől, mert azok tudták, tudják és tudni fogják, hogy mivel tartoznak a magyar hazának.

Magyar bor.

A magyar bornak régi jó hírneve világszerte dicőitette hazánk természeti áldásbőségét. A hegy leve, ahogyan nevezni szeretjük a szőlő nedűjét, gazdagon foly és nagyban fogyott, zamatos ízét elismerték

Az óra csak járt egy darabig, majd megállt egy szuszra, aztán újra megindult, hol megállt, hol forogni kezdett ismét, ahogy guszusa támadt rá. És valahányszor fordult, akkora szelct vert, hogy majd ledöntött vele lábaimról. Kibéleltem az ingem mellet, úgy jártam az órával néhány napig, de végre is megint csak az óráshoz kellett vinnem.

Az órás apróra szétszedte részecskéit, üveg-bura alatt össze vissza nézte s végtére kisütötte, nekem eshetett bajuk. Miközben a tánt kellőleg odaésvartam az órákat, visszaadta az órákat. Hat ezután pompásan járt az óram megint, csak éppen az volt a baja, hogy a két műtató tíz-tíz percenkint ollómódra összecsapódott, attól fogva pedig összefogódzva járta meg az útját az óra lapján.

Mint hogy pedig ilymódon a világ legvénebb embere se tudta volna kiokoskodni, hogy mennyit mutat az óram, azért elvittem megint az óráshoz. A mester azt mondta, hogy az óra üvege is, meg a rugója is elgömbült. — Azt is hozzátette, hogy az óra művét meg kellene kissé foltozni. Ráhagytam mindent és az óram csakugyan meg is felelt kötelességének kifogástalanul, — csak éppen azt a mulatságot üzte nagy jókedvűen, hogy vagy nyolc órai békés fegyves után valahány kerekre, rugója csavarja volt, mind megindult, méh módjára zümmögni, zugni kezdett, a mutatók pedig bomlott forgásnak in-

messze földeken és drága pénzzel fizették mindaddig, míg furfangos, kufár családok a vegytan divatos tudományának segítségével, gyakran a nélkül is, legalább háromszor annyi ugynevezett magyar borral el nem árasztották a új és ó világot, mint amennyit a legbőségesebb esztendőben Magyarország termelni lett volna képes.

A Hegyalja illatos, aranyzint csillogó italát ma már olcsóbban kapni a külföldön, mint a helyszínen. De kicsoda kotyvalékot! A legjobb esetben alig néhány csöpp valódi tokaji találkozik benne. A szín, az illat, a sűrűség mesterileg utánzott, maga az italnak csufolt folyadék azonban csak arra való, hogy rossz hírde hozza a magyar borokat.

Többször volt már arról szó, hogy a külföldi közönséget megóvják ezektől a hamisítványoktól, ami nemcsak e közönség, hanem a magyar bortermelőknél és bor kereskedőknél is érdeke. Hiszen ők a magyar bor külföldi áraival versenyezni csak akkor lennének képesek, ha ugyanolyan zagyva, émeleyítő vegyületeket adnának el, mint az idegen konkurrenzia. Ezzel azonban csak hitelesítenék a magyar bor rossz minőségét, tönkretennék hírnevét s azonkívül még csak üzletet se csinálnának, mert a pancolást a külföldön legalább is éppen úgy, sőt jobban értik, mint nálunk. Ismétljük, gyakrabban megvitatták azt a kérdést, hogyan lehetne a külföldi közönséget figyelmessé tenni az ottani borkereskedők piszkos manipulációira, ám ha történt is néha néha valami ebben az irányban, a cél elérésétől még vajmi messze vagyunk, s most is, csak úgy, mint előbb, vigan folyik — a pinczélé.

Amig így a magyar bortermelő és borkereskedő a legnagyobb nehézségekkel küzdenek, hogy legalább a már meghódított piacokat megtarthassák maguknak, ha már újakat hozzá szerezni alig tudnak, addig idebenn az országban is mód fölött kel-szenvedniök a külföld behozatali konkurrenziajától. Szinte hihetetlen, hogy ebbe a bordús országba mily óriási mennyiségű bort hoznak be a külföldről. Pedig úgy van. Még pedig azért van úgy, mert rendkívüli szállítási és vámkedvezményekkel elő-

dultak. Hét-nyolcz percz alatt huszonnegy órávalót járt az óra, azután nagyot nyekkent és és faradtan megállott. Fajó szívvel vittem el megint, tán a hatodik óráshoz és ott maradtam, hogy nézzen, mint szeci szét az a kuruzsoló darabkákra. Elhatároztam, hogy keményen kérdőre vonom, mert már a dolog korántsem volt tréfára való. Az óra ugyanis kétszáz dolláromba került eredetileg, de a sok javítást már eddig is kétharomozár dollárom bántotta. Ahogy várakozom az óra munkáját, egyszerre csak nagyot fúrcsörögtek az annak az embernek az arca, hogy aztán alaposabban megnéztem, ráismertem tisztára: hajógépész volt annakelőtte, még pedig nem is éppen a javából való.

Gondosan megvizsgálta órámat mindenfelől, azután udvariasan így szólt hozzám:

— Sok benne a gőz! — ehun ni! akassza a majomfarkát a biztosítószélepre!

Erre dühösen nekiettem, bezartam a koponyáját, aztán saját költségemen eltömettem a nyomorulatot...

William bátyám (meghalt már, Isten nyugosztalja cségynt!) szokta volt mondogatni, hogy a jó óra csak addig jó óra, amig meg nem bokrosodik, de a jó óra csak addig jó óra, míg óráskézbe nem kerül.

Mark Twain.

segítik, hogy különösen Olaszország édes kellemes ízű, de tartalom nélküli borával, mely a kedvezmények révén még ideszál-litva is olcsóbb a miénkénél, előzönölhesse hazánkat. A veszély, melylyel az olasz bor a magyar bortermelőket fenyegeti, egyre növekszik és ha erélyesen fel nem lépünk ellene, ma-holnap annyira jutunk, hogy Itália bora lesz mindennapi italunk.

Legfőbb ideje tehát, hogy védekezzünk e veszély ellen. A Magyarországi Bortermelő és Borkereskedők Országos Szövetkeze-e ennek következtében elhatározta, hogy hathatós intézkedéseket elejtve vegye az olasz bor bözönlésének. Különösen most aktuális ez a kérdés, mert Olaszországgal való kereskedelmi szerződésünk megkötése, illetőleg megújítása küszöbön áll. A szövetkezet a szerződés megújítása előtt a következő kérelmekkel járult a kormány elé:

1. Az Olaszországgal megkötendő kereskedelmi szerződésben Olaszországnak semmilyen cikknel, semmi czim alatt és semmi formában kedvezményt ne adjon;

2. hogy a borvám-kérdésről, mint különkérdésről ne is tárgyaljon Olaszországgal, sőt hogy a borvám kérdést a szerződés komplexumából kikapcsolja és az autonóm vámtarifá borvámtejele semminemű mérséklésébe bele ne egyezzek; és

3. hogy a kereskedelmi szerződés szakszerű megvitatása céljából egy az érdekelt termelőkből és kereskedőkből álló zaktanácskozományt összehívja.

Valóban kívánatos volna, hogy e kelmeket figyelembe vennék s így a magyar bornak biztosítsák azt a kelendőséget, melyet megérdemel. Saját fánk alá vágjuk a lejszét, ha elősegítjük, hogy az olaszok borukkal határaink közé férközhessenek.

H I R E K.

— A főispán beiktatása. Ernusz József dr.-nak, Vasvármegye ujonnan kinevezett főispánjának ünnepélyes beiktatása a mult szombaton nagy fénytel ment végbe Szombathelyen. A főispánt az eskü letétele után Herbst Géza vármegyei főjegyző a törvényhatóság tisztikara nevében, — Maróthy László országos képviselő pedig a törvényhatósági bizottság részéről üdvözölte. Az ünnepélyes aktus befejezése után bankett volt a főispán tisztelőre. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy *Bezerédj István dr.*, vármegyei alispánja, a szállongó hírek szerint, rövidesen megválk állásától, a belügyminiszteriumba nevezik ki tanácsosnak. Az így megüresedendő alispáni székbe *Maróthy László dr.*, a kis-czelli kerület országos képviselője jöjné. Maróthy László *Bezerédj István* esetében a szabadelvű *Miskolczy Imre dr.* vönöczki földbírókának szánta.

— Urnapja. A kath. egyház ez évben is hagyományos fénynel ünnepelte meg egyik legnagyobb ünnepét, Urnapját. A czelli róm. kath. templomban a szent misét Wagner Lőrincz apát mondta fényes segédlettel. Az utcai körmenet tekintettel az esős idő miatt elmaradt, a templomban végezték el a körmenetet a szokásos egyházi czeremóniakkal.

— Városháza nélkül. Kis-Czell politikai község rövid idő mulva városháza nélkül marad, amennyiben a városházát,

tégla

ugymint: faltégla, lyukas és to-nör sajtol-t faltégla, igen alkalmas nyers építkezésekhez, továbbá hódfarku és hornyolt tető-cserép, valamint orr-, kövezet-, kut-, csatorna-, párkány- és jászoltégla, úgy alagszó is a legjobb minőségben bármely állomásra szállítva kapható az alant nevezett téglagyárban.

Árjegyzékkel és mintával szívesen szolgál.

Uradalmi góztéglagyár

7-10 Sarvár

Szálloda megvételei.

Van szerencsém Kis Czell vidék közönségét értesíteni: hogy kis-czelli

„Hungária“-szállodát,

melynek egy év óta bérője voltam, örökáron megvettem.

Mión ezt a n. é. közönségnek szíves tudomásul adom, tisztelettel kérem, kegy. kedjék engem e válatatomban tőle telhetőleg pártfogolni, mit én mindenkor igyekezni fogok teljes erőmmel kiérdemelni.

Nagy súlyt fektetek szállodámban a jó magyaros konyhára, borokra s szálló-szobákra s mindent versenyképes, olcsó árakon számítok t. vendégeimnek. Naponként frissen csapolt első minőségű kőbányai sör kapható, a legkisebb mennyiség is díjmentesen házhoz lesz szállítva külön e célra beszerzett sörös kancsókbán.

Istálló, kocsiszin és tágas udvar áll rendelkezésre azon t. vendéгурaknak, kik kocsival jönnek Czellbe.

A n. é. közönség szíves támogatását és pártfogását kéri mély

tisztelettel

Várlaky Béla

Hungária-szállodás, KIS CZELL.

1-4

Lisztüzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy helyben, a KOSSUTH LAJOS-utca 125. számú Simon-féle házban levő

Csornai Gőzmalom liszt-főraktárát

átvettem. - Bátorodom megjegyezni, hogy a csornai gőzmalom, mely a híres bácskai búzával vetekedő rábaközi aczélos búzát őrli és egyike az ország legmodernebben berendezett malmainak, örleményeivel minden igényt kielégít.

Minden törekvésem oda irányul, hogy a n. é. lisztvásárló közönséget, a csornai gőzmalom elismert, kitűnő minőségű lisztörleményeinek kiszolgálásával, minden tekintetben kielégítek.

A n. é. közönség szíves támogatását kérve, maradtam

illő tisztelettel:

Herczfeld Mór

Csornai Gőzmalom liszt főraktára, CZELL-DÖMÖLK.

6-6

A szőlő OIDIUM ÉS ANTHRAKNOZIS betegsége ellen

az évek óta kipróbált legjobb szer a
DR. ASCHENBRANDT-FÉLE

RÉZKÉNPOR.

Leszállított ára Budapesten: 50 kilogrammos zsákokban á klg. 46 filler; 10 és 5 klgros zsákokban á klg. 50 filler, valamint 2 klgros dobozokban á klg.-kint 51 filler.

Használata olcsóbb, mint a kénporé, mert kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a lombhoz tapad, a szél le nem fújja.

A szőlő érését sietteli, a termés minőségét javítja!!

Ott ahol eddig a peronospora nem szokott erősen fellépni, ott a rézkénpor egyuttal a peronospora ellen is mentesíti a szőlőt, s így az első vagy a harmadik per melezés elmaradhat. Ez pedig lényeges költségmegtakarítás!

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezogazdák Szövetkezete“

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

A por kapható és megrendelhető: Gayer Gyulánál Kis-Czellben. 1-2

Hirdetések és nyílt-terek jutányos áron vétetnek fel a kiadóhivatalban.

Legjutányosabb cséplési szén!

Tatai darabos szén.

Tatai brikkett II
(Minden darab 5 kilogramm.)

A porosz szenet teljesen pótolja.

Pontos és gyors kiszolgálás.

Magyar általános kőszénbánya részvénytársulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.